

**Karjeras attīstības atbalsta sistēmas
Sadarbības padomes sēdes protokols
2013.gada 1.novembris**

Valsts izglītības attīstības aģentūra,
4. stāva apspriežu zāle, Vaļņu ielā 1, Rīga
Sēdes sākums: 14:00

Sēdi vada:

Līga Lejiņa – Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta (PIAD) direktore

Sēdē piedalās:

Oficiāli nominētie Karjeras attīstības atbalsta sistēmas Sadarbības padomes (KAAS SP) dalībnieki:

Imants Lipskis - Labklājības ministrijas Darba tirgus politikas departamenta (DTPD) direktors;
Inīta Juhņeviča – Izglītības kvalitātes valsts dienesta (IKVD) vadītāja
Aleksandra Joma – Valsts izglītības attīstības aģentūras (VIAA) Informācijas un karjeras atbalsta departamenta (IKAD) direktore
Zenta Anspoka – Latvijas Karjeras attīstības atbalsta asociācijas (LKAAA) pārstāve
Ināra Dundure – Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) padomniece bērnu, jaunatnes un ģimenes jautājumos
Baiba Bašķere – IZM Izglītības departamenta direktores vietniece
Valda Puiše – Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) Apmācību nodaļas vadītāja
Anita Līce – Latvijas Darba devēju konfederācijas (LDDK) izglītības un nodarbinātības eksperte

Oficiāli nominētie SP dalībnieku aizstājēji:

Brigita Miķelsone – Latvijas Karjeras attīstības atbalsta asociācijas (LKAAA) pārstāve
Inīta Ģērmane – Sociālās integrācijas valsts aģentūra, Karjeras veidošanas nodaļas v-jā
Ilze Kadiķe, VISC, vecākā referente
Nora Kalēja, Valsts izglītības attīstības aģentūras (VIAA) Informācijas un karjeras atbalsta departamenta (IKAD), vecākā eksperte

SP dalībinstītūciju pārstāvji:

Elīna Purmale-Baumane – VIAA Profesionālās izglītības attīstības nodaļas vadītāja

Sēdē nepiedalās:

Laura Treimane – IZM, Agnese Rožkalne- EM, Iluta Krūmiņa – LPIA, Ilze Erdmane – SIVA.
Sēdi protokolē – Nora Kalēja, VIAA, IKAD

Darba kārtības jautājums

1. Karjeras attīstības atbalsta sistēmas darbinieku kvalifikācijas, specializācijas veidi – B.Miķelsone, LKAAA valdes locekle
2. Karjeras konsultanta loma un vieta izglītības iestādes struktūrā - A.Joma, VIAA Informācijas un karjeras atbalsta direktore
3. Labās prakses piemērs: Valsts sociālās integrācijas aģentūras (VSIA) karjeras veidošanas programma audzēkņiem – I.Ģērmane, Karjeras veidošanas nodaļas vadītāja

Sadarbības padomes priekšsēdētāja L.Lejiņa atklāj sēdi, iepazīstina sēdes dalībniekus ar darba kārtību.

Diskusija

L.Lejiņa aicina apstiprināt 02.08.2013. KAAS sadarbības padomes sēdes protokolu.

Protokols tiek apstiprināts.

L.Lejiņa informē, ka Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM) ir nominējusi Jevgēniju Butnicku, Reģionālās politikas departamenta Reģionālās attīstības plānošanas nodaļas vadītāju darbam KAAS Sadarbības padomē.

L.Lejiņa norāda, ka grozījumi Izglītības likumā ir palīdzējuši risināt I.Jaunzemes pētījumā norādīto problēmu saistībā ar neskaidrībām karjeras terminoloģijā. Pašreiz Izglītības likumā definēti sekojoši jēdzieni – karjera, karjers izglītība un karjeras atbalsts.

A.Joma ierosina mainīt dienas kārtību, pārceļot 3.darba kārtības punktu uz pirmo un lūgt I.Ģērmanei SIVA Karjeras veidošanas nodaļas v-jai iepazīstināt klātesošos ar SIVA pieredzi darbā ar karjeras jautājumiem.

Klātesošie piekrīt šādām izmaiņām, un vārds tiek dots I.Ģērmanei, kura detalizēti izstāsta par SIVA karjeras veidošanas programmu audzēkņiem. (Prezentāciju skat. pielikumā)

I.Dundure interesējas, no kādiem reģioniem audzēkņi mācās SIVA un kādā veidā cilvēki ar īpašām vajadzībām tiek informēti par šādām apmācības iespējām.

I.Ģērmane norāda, ka SIVA mācās cilvēki (vecumā no 16 līdz 58 gadiem) no visas Latvijas un informācija par piedāvātajām iespējām tiek sniegta DEAK, sociālajos dienestos, pie ģimenes ārstiem, reģionālajos atbalsta punktos. Taču SIVA apzinās, ka joprojām informācijas apjoms un veidi nav pietiekami, lai sasniegtu visus mērķgrupas cilvēkus.

I.Dundure uzaicina SIVA pārstāvjus piedalīties Latvijas Pašvaldību savienības pasākumos, lai informētu par savu darbību. I.Ģērmane piekrīt.

L.Lejiņa atzīst, ka SIVA prakse parāda veidu, kādā varētu strādāt daudzas izglītības iestādes, un jautā, vai ir kādi īpaši šķēršļi, kas jāpārvar, vai arī īpaši priekšnoteikumi, kas nepieciešami, lai izglītības iestāde varētu uzsākt līdzīgu programmu.

I.Ģērmane norāde, ka nav nepieciešami nekādi īpaši priekšnoteikumi, jo programmas saturu veidojuši paši SIVA darbinieki. Darba grupā strādājuši – karjeras konsultants un psihologs, kā arī, atbilstoši iestādes mērķauditorijai, sociālais darbinieks un nodaļas vadītāja.

L.Lejiņa, atsaucoties uz iepriekšējā sēdē izvirzīto darba uzdevumu izstrādāt priekšlikumus karjeras attīstības atbalsta sistēmas darbinieku kvalifikācijas, specializācijas veidiem, aicina LKAAA pārstāvi B.Miķelsoni prezentēt vēlamos izglītības iestādēs strādājošo karjeras speciālistu kvalifikāciju līmeņus un specializācijas veidus.

B.Miķelsone iepazīstina klātesošos ar Izglītības likumā iekļauto karjeras jēdzienu definīcijām. Balstoties uz šīm definīcijām, LKAAA izstrādājusi priekšlikumus, kādiem jābūt speciālistiem, lai realizētu Izglītības likumā iekļautās izmaiņas.

A.Joma prezentē izglītības iestādes karjeras speciālista iespējamās administratīvās pakļautības shēmu.

I.Dundure interesējas par finansējumu karjeras speciālistiem izglītības iestādēs. Ja karjeras konsultants tiek iekļauts skolu atbalsta personālā, tad finansējums būs atkarīgs tikai no pašvaldības. Vai tomēr šis amats nav tiks svarīgs, lai to finansētu no valsts budžeta mērķdotācijām?

B.Baškere savukārt norāda, ka priekšlikumos paredzētās 72 stundu izglītības programmas visiem mācību priekšmetu skolotājiem ir stingrāks regulējums, kas ir pretējs pašreizējai tendencei izglītības jomā. Komentējot piedāvāto administratīvās pakļautības shēmu, B.Baškere atzīmē, ka klašu audzinātāji ir pakļauti abiem direktoru vietniekiem, un loģiski būtu veidot komandu, kas skolā strādā ar karjeras jautājumiem. Karjeras konsultants būtu viens no šīs komandas locekļiem.

L.Lejiņa apkopojot iepriekš teikto, norāda, ka aktualizējas divi jautājumi – jautājums par papildus izglītību un jautājums par finansējumu.

I.Juhņēviča paskaidro, ka 2011.gadā, ievieojot karjeras konsultantu amatu pedagogisko darbinieku amatu sarakstā, bija plānota iespēja finansējumu piešķirt no valsts mērķdotācijām.

B.Baškere norāda, ka sociālais pedagogs ir vienīgais, ko finansē pašvaldības.

I.Juhņēviča piezīmē, ka visus pārējos finansē mērķdotācijas, kas tiek piešķirtas katram bērnam, un skola var izvēlēties, vai par šo naudu algot psihologu, logopēdu vai karjeras konsultantu. Tādēļ atsevišķa mērķdotācija nav nepieciešams.

I.Dundure atzīmē, ka tādēļ tikai lielās skolās būs karjeras konsultanti. Pašvaldības plāno, kā finansēt pedagogus-priekšmetu skolotājus, bet karjeras konsultants paliek pēdējā vietā.

L.Lejiņa piebilst, ka diemžēl tikai 66 skolās šogad strādā karjeras speciālisti, kas norāda, ka nebūt ne visas lielās skolas ir izvēlējušās pieņemt darbā karjeras konsultantu.

B.Baškere norāda, ka pašreiz ir divu veidu speciālisti – karjeras konsultants un skolotājs-karjeras konsultants, kuri atšķiras pēc savām funkcijām. Skolotājs-karjeras konsultants nebūs tas,

kurš sniegs individuālas konsultācijas, bet nodarbosies vairāk ar koordinējošiem jautājumiem. Nepieciešams saprast, uz kuru no šiem speciālistiem tiek likts uzsvars skolā. Ja tas ir skolotājs-karjers konsultants, tad viņš var būt pie atbalsta personāla. Taču, ja nepieciešama augstāka kvalifikācija, tad nepieciešams cits finansējums.

I.Juhņēviča paskaidro, ka valsts, ieliekot skolotāju-karjeras konsultantu pie pedagogiskā personāla, ir pateikusi, ka šī štata vienība ir svarīga un jābūt finansētai no valsts budžeta. Jautājums ir par finansējuma nepietiekamību valsts budžetā, lai mazās skolas varētu atļauties algot šādu speciālistu.

B.Baškere norāda, ka jābūt skaidrībai arī par klašu audzinātāju darbu saistībā ar karjeras jautājumiem. Audzināšanas programma katrai skolai ir sava un nav vienotas programmas, pēc kuras strādātu visa valsts.

I.Dundure piebilst, ka arī vairākās pašvaldībās ir pieņemti darbā karjeras konsultanti. Lai veicinātu pašvaldību izpratni par karjeras jautājumiem, 19.novembrī IKAD pārstāvji tiek aicināti Latvijas Pašvaldību savienības pasākumā prezentēt Sadarbības padomē apskatītos materiālus.

L.Lejiņa atzīmē, ka likumsakarīgi parādās jautājums, kur apgūt nepieciešamās zināšanas. Turklāt šis jautājums, kā tika pārrunāts iepriekšējā sēdē, ir aktuāls arī NVA speciālistiem.

B.Miķelsone stāsta, ka pašlaik ir iniciatīvas par iespēju sagatavot šādus tālākizglītības kursus Daugavpils Universitātē un Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijā.

Z.Ansoka interesējas par to, kas būs maksātājs par šo izglītību, jo likt skolotājam par to maksāt, būtu negodīgi.

B.Baškere paskaidro, ka ir saņemts finansējums B programmu īstenošanai, taču tiks izdalītas prioritārās jomas, kuras apmācīt. Iespējams, ka šī diskusija kalpos kā stimuls, lai virzītu finansējumu programmām, kas saistītas ar karjeras jautājumiem skolās.

I.Lipskis interesējas, vai, strādājot pie jaunā mūžizglītības koncepta, nevajadzētu paredzēt īpašas mērķgrupas, par kuru tālākizglītības programmām domāt centralizēti.

L.Lejiņa atzīmē, ka šis priekšlikums būtu jāpatur prātā, jo, domājot par pedagogu tālākizglītību, tiek plānotas atsevišķas iespējas, bet pieaugušo tālākizglītībai ir cits plānojums. Jāizpēta, kādas ir iespējas nodrošināt šādu vienotu pieeju.

B.Baškere piezīmē, ka LKAAA izstrādātais priekšlikums attiecas uz izglītības sistēmu, visur norādīta pedagogiskā vai psiholoģiskā izglītība kā pamats. Cik lielā mērā tas attiecas uz nodarbinātības sektora prasībām pret karjeras speciālistiem.

I.Lipskis norāda, ka arī NVA pārsvarā strādā speciālisti ar šādu izglītību, un profesionālā pilnveide būtu nepieciešama reizi 2-3 gados. Finansējuma avoti beidzas, līdz ar to tādas apmācību kapacitātes, kā iepriekšējos gados, vairs nebūs. Vajadzīgs kopējs skatījums uz karjeras speciālistu tālākizglītību visās jomās.

L.Lejiņa ierosina izsūtīt prezentēto materiālu visiem Sadarbības padomes locekļiem, lai katrs varētu pārdomāt un komentēt, vai ir nepieciešamas kādas normatīvo aktu izmaiņas; no tālākizglītības viedokļa – kāds varētu būt finansējums un nodrošinājuma veids; no nodarbinātības sektora – kāds būtu apmācību pieprasījuma apjoms un regularitāte.

I.Kadiķe atzīmē, ka jau šobrīd saskata problēmu sadarbībā starp darba devējiem un karjeras konsultantiem. Kā konsultants, kurš apmācīsies reizi trīs gados, zinās novitātes un izmaiņas darba tirgū?

N.Kalēja paskaidro, ka LKAAA shēmā iekļautais informācijas speciālists ir centralizēta pozīcija, kas sagatavo vienotu informāciju visai Latvijai un izsūta to skolu speciālistiem. Savukārt speciālisti uz vietas pašvaldībās apkopo lokālo informāciju. Piemēram, pašlaik šādu centralizētu darbu veic IKAD darbinieki, kas uztur nacionālo izglītības iespēju datu bāzi, kā arī veido metodiskā atbalsta materiālus un organizē seminārus skolu karjeras speciālistiem un pedagogiem.

I.Lipskis papildina, ka informācijas speciālistam jābūt kā sava veida tulkam, kas apkopo sarežģītu informāciju un pārveido to vienkāršā, klientiem saprotamā valodā katrā mērķa grupā.

A.Līce atzīmē, ka informācijas ir un būs ļoti daudz, VIAA rīkotie karjeras speciālistu semināri varētu kalpot kā metodisks atbalsts, kā interpretēt un izmantot šo informāciju.

A.Joma paskaidro, ka tik, cik IKAD ir iespējams, šāds darbs jau tiek darīts. Labprāt tas tiktu darīts vairāk, ja būtu stingrāk definētas IKAD funkcijas. Līdz šim tiek izmantota *Euroguidance*

programma, kuras uzdevums ir sekmēt Eiropas dimensijas popularizēšanu Latvijā. Savukārt Eiropas dimensija nosaka, ka visi iepriekšminētie pasākumi un aktivitātes ir nepieciešami. Atbildot uz bažām par sadarbību ar darba devējiem, jāatzīmē, ka nu jau divus gadus notikušajās Karjeras nedēļās ļoti veiksmīgi izdodas veidot šādu sadarbību, arī ar augstskolām un profesionālās izglītības iestādēm. Ir aizsākts semināru cikls, kur karjeras konsultantiem ir iespējams tikties ar nozaru pārstāvjiem. Šādas lietas vienkārši ir jādara un tās neprasa miljonus.

Z.Anspoka norāda, ka VIAA nodrošina centralizētu pieeju, tādēļ arī izdodas tādi pasākumi kā Karjeras nedēļa. Varbūt nemaz nav labi, ka tagad katrs atsevišķi uzņemsies iniciatīvu – augstskolas veidos programmas, jo tas tomēr ir sava veida business. Varbūt šī ir tā reize, kad, apzinoties, ka pašlaik nav iespēju tālākizglītoties, deleģēt atbildību vienai institūcijai, t.i. VIAA, kura ar to jau nodarbojas un nodarbojas labi. Šī institūcija tad arī iesaistītu gan augstskolas, gan LDDK, un tālākizglītības jautājums būs turēts sistēmā.

L.Lejiņa atzīmē, ka šis varētu būt precīzs apkopojums iepriekš runātajam, jo ir nepieciešami gan cilvēki, gan vienots atbalsta punkts, par ko izglītības sistēmā skaidrības nav, un no sistēmas viedokļa arī šis posms mums ir jāvērtē. Arī koncepcijā šis jautājums ir jāataino.

L.Lejiņa jautā IKVD, kad varētu tikt prezentēts skatījums uz karjeras atbalsta darba izvērtējumu akreditācijas procesā.

I.Juhņēviča atzīmē, ka nepieciešams pieaicināt arī citus speciālistus, arī no LKAAA.

A.Joma piebilst, ka jādoma arī par akreditētāju instruēšanu par to, kā pārbaudīt un novērtēt skolu karjeras atbalsta aktivitātes.

I.Juhņēviča piekrīt, ka skolu akreditācijas komisijas locekļu apmācības programmā ir jāiekļauj tēmas par karjeras atbalstu un piekrīt, ka 2014.gada janvāra Sadarbības padomes sēdē jāiekļauj jautājums par karjeras atbalsta īstenošanas kritērijiem un to vērtēšanu skolu akreditācijas laikā.

L.Lejiņa norāda, ka no Eiropas Komisijas puses ir saņemta rekomendācija par karjeras izglītības attīstību, par vienotas karjeras atbalsta sistēmas ieviešanu. Tādēļ nepieciešams rīkoties ātri, izglītības sektora pārstāvji varētu sanākt jau nākamā gada sākumā.

L.Lejiņa ierosina, ka nākamā attīstības joma varētu būt profesionālā izglītība.

E.Purmale-Baumane stāsta, ka pēc normatīvajiem aktiem profesionālās kompetences centriem būtu jānodrošina karjeras konsultantu pakalpojumi. Ir apzināts, ka pārējās profesionālās izglītības iestādēs nav šāda amata.

Tiek nolemts, ka jautājums par profesionālo izglītību arī tiks skatīts nākamā gada janvārī.

A.Joma lūdz izsludināt konkursu nākamā gada konferences tematikai. Viens no Sadarbības padomes pienākumiem ir organizēt vismaz vienu nacionālo konferenci gadā. Tādēļ ir divi jautājumi – vai rīkojam šādu konferenci un kāda varētu būt tās tēma. Šobrīd no Eiropas Komisijas puses ir ieteikumi vairāk domāt par jauniešu nodarbinātības jautājumiem. Ekonomikas Ministrija ir apkopojusi informāciju par to, kā mazināt darba tirgus disproporciju. Vai konferences tēma varētu būt šādā virzienā?

I.Lipskis atzīmē, ka, sākot ar nākamā gada pirmo ceturksni, Latvijai jāsāk ieviest ES jauniešu garantijas mehānismi, šī konference varētu kalpot kā diskusiju iespēja, īpaši attiecībā uz neaktīvajiem jauniešiem.

Tiek nolemts, ka konference tiks rīkota nākamā gada jūnijā par tēmu „Jauniešu nodarbinātība, nevis bezdarbs”.

Kopsavilkums:

1. **LKAA izstrādātie priekšlikumi tiks izsūtīti visiem Sadarbības padomes locekļiem pārdomām un komentāriem. Īpaši atzīmējot, vai ir nepieciešamas kādas normatīvo aktu izmaiņas. Izglītības ministrijas pārstāvjiem jāpārdomā jautājums par nepieciešamo finansējuma avotu pedagogisko darbinieku tālākizglītības iespējām karjeras atbalsta jautājumos. LKAAA apkopos informāciju par tālākizglītības nodrošinājuma veidiem un iespējām. Nodarbinātības sektors iesniegs ziņas par karjeras atbalsta personāla apmācību pieprasījuma apjomu un regularitāti. Sadarbības padomes locekļi savu institūciju apkopotos komentārus**

un priekšlikumus aicināti iesūtīt SP sekretariātā nora.kaleja@viaa.gov.lv iesūtīt līdz 2014.gada 24.janvārim

2. Izglītības sektora pārstāvji vienojas par sanākumi 2013.gada janvāra 4.nedēļā.
3. Jautājumu par karjeras atbalstu profesionālajā izglītībā sākt skatīt 2013.gada 2014.gada janvāra Sadarbības padomes sēdē. Līdz sēdei KAAS SP sekretariātam veikt profesionālās izglītības iestāžu aptauju par karjeras atbalsta pasākumu pieejamību audzēkņiem, to veidiem, pakalpojumu sniedzējiem.
4. 2013.gada jūnijā rīkot konferenci par tēmu „Jauniešu nodarbinātība, nevis bezdarbs”.

SP priekšsēdētāja

Protokolēja:

L.Lejiņa

N. Kalēja